

НОВІТНІ НАУКОВІ ПОСТУПИ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

І.П. Вакалюк, Н.М. Середюк

Івано-Франківський національний медичний університет, м. Івано-Франківськ

Резюме. Основний науковий напрям університету — розробка нових медичних технологій діагностики й лікування найважливіших захворювань людини.

У науковій роботі брали участь 117 докторів та 540 кандидатів наук із 895 усіх науково-педагогічних співробітників університету, серед яких: заслужені діячі науки і техніки України, заслужений працівник охорони здоров'я України, три лауреати Державних премій України в галузі науки і техніки, заслужений винахідник України, заслужені лікарі України, заслужені працівники фізичної культури України.

За основним науковим напрямом університету щорічно виконується близько 180 науково-дослідних робіт (НДР), серед яких є дослідження, що фінансуються з державного бюджету МОЗ України, ініціативно-пошукові розробки, господарсько-договірні теми та низка робіт, що виконуються в рамках міжнародних багатоцентрових рандомізованих досліджень. У своїх НДР учені ІФНМУ широко використовують можливості наукового співробітництва із закладами вищої освіти, науково-дослідними установами та клініками як в Україні, так і за її межами. Університет є організатором багатьох науково-практичних конференцій. Займає також передові позиції в державі за результатами наукової творчості студентів.

Видаються 4 фахові журнали, у яких науковці публікують результати досліджень та які включені ДАК України до переліку фахових видань: «Галицький лікарський вісник», «Архів клінічної медицини», «Прикарпатський Вісник наукового товариства ім. Т.Г. Шевченка», «ArtofMedicine».

Університет постійно приділяє особливу увагу підготовці науково-педагогічних кадрів. Функціонують 4 спеціалізовані вчені ради за 9 спеціальностями: внутрішні хвороби; кардіологія; стоматологія; нормальна анатомія (медичні науки); гістологія, цитологія, ембріологія (медичні науки); педіатрія; інфекційні хвороби; акушерство та гінекологія,

УДК 378.147+159.955

© І.П. Вакалюк, Н.М. Середюк

Надійшла до редакції 23.11.2020

* Адреса для листування
(Correspondence): Івано-Франківський
національний медичний університет,
вул. Галицька, 2, м. Івано-Франківськ,
76018, Україна. E-mail: zdovado@ukr.net

хірургія. Для забезпечення якості проведення наукових досліджень в університеті функціонує 10 сертифікованих науково-дослідних лабораторій, що мають свідоцтво про технічну компетентність. Тому новітні наукові пости Івано-Франківського національного медичного університету є важливою складовою освітнього процесу.

Ключові слова: наукові розробки, освітній процес.

The Novel Scientific Advances of Ivano-Frankivsk National Medical University as an Important Component of the Educational Process

I.P. Vakaliuk, N.M. Serediuk

Ivano-Frankivsk National Medical University, Ivano-Frankivsk

Abstract. The research direction of the university is development of New Medical Techniques of Diagnosis and Treatment of Major Human Diseases.

117 doctors and 540 candidates of sciences out of the whole academic staff (895 members) of the University including Honoured Masters of Science and Engineering of Ukraine, the Honoured Healthcare Worker of Ukraine, 3 Laureates of State Prize of Ukraine in Science and Engineering, the Honoured Inventor of Ukraine, Honoured Physicians of Ukraine, and Honoured Workers of Physical Culture and Sports of Ukraine participate in the research work.

According to the main research direction of the University, about 180 scientific research works (SRW) are conducted annually. They include researches financed from the state budget of the Ministry of Health of Ukraine, independent exploratory developments, economic contract projects and a number of works conducted within the international, multicenter, randomized trials. In their scientific research works scientists of IFNMU make extensive use of opportunities for scientific cooperation with higher education institutions, research institutions and clinics both in Ukraine and abroad. The University is the organizer of a number of scientific and practical conferences. It also occupies a leading position in the country based on the results of students' research work.

4 professional editions included in the list of professional editions of SAC of Ukraine are issued in which scientists publish their research results. These professional editions are «Galician Medical Bulletin», «Archive of Clinical Medicine», «Carpathian Bulletin of the Scientific Society named after T.G. Shevchenko», «Art of Medicine».

The University constantly pays special attention to the training of academic and teaching staff. There are 4 specialized learned councils in 9 specialties: Internal Medicine; Cardiology; Dentistry; Normal Anatomy (Medical Sciences); Histology, Cytology, Embryology (Medical Sciences); Pediatrics; Infectious Diseases; Obstetrics and Gynecology; Surgery. To ensure the high quality of research, the University has 10 certified research laboratories holding a Certificate of Technical Competence. Therefore, the novel scientific advances of Ivano-Frankivsk National Medical University are an important component of the educational process.

Keywords: scientific developments, educational process.

Основний науковий напрям університету — **розробка нових медичних технологій діагностики й лікування найважливіших захворювань людини**. За основним напрямом університету пріоритети надаються науковим дослідженням із морфофункціональних характеристик і медико-біохімічних закономірностей впливу різних зовнішніх чинників, токсичних впливів та елементного статусу на органи й тканини

людини; розробці сучасної концепції оцінки стану генофонду населення Прикарпаття; вивченню клініко-біохімічних і патогенетичних закономірностей формування захворювань внутрішніх органів та хірургічної патології в дітей і дорослих, репродуктивного здоров'я в жителів Прикарпаття; екологічним, соціально-культурним, геномним та патогенетичним чинникам збереження стоматологічного здоров'я населення й розробці

новітніх технологій у стоматології; розробці природних ресурсів Прикарпаття з обґрунтуванням оздоровчих властивостей рекреаційних ресурсів Карпатського регіону; обґрунтуванню закономірностей розвитку й реформування системи охорони здоров'я регіону.

У науковій роботі брали участь 117 докторів та 540 кандидатів наук із 895 усіх науково-педагогічних співробітників університету.

Серед співробітників університету: заслужені діячі науки і техніки України, заслужений працівник охорони здоров'я України, три лауреати Державних премій України в галузі науки і техніки, заслужений винахідник України, заслужені лікарі України, заслужені працівники фізичної культури України.

За основним науковим напрямом університету щорічно виконується близько 180 науково-дослідних робіт, серед яких є дослідження, що фінансуються з державного бюджету МОЗ України, ініціативно-пошукові розробки, господарсько-договірні теми та низка робіт, що виконуються в рамках міжнародних багаточетрових рандомізованих досліджень. У своїх НДР учені ІФНМУ широко використовують можливості наукового співробітництва із закладами вищої освіти, науково-дослідними установами та клініками як в Україні, так і за її межами. Університет є організатором багатьох науково-практичних конференцій. Займає також передові позиції в державі за результатами наукової творчості студентів.

Видаються 4 фахові журнали, у яких науковці публікують результати досліджень та які включені ДАК України до переліку фахових видань: «Галицький лікарський вісник», «Архів клінічної медицини», «Прикарпатський Вісник наукового товариства ім. Т.Г. Шевченка», «Art of Medicine».

Університет постійно приділяє особливу увагу підготовці науково-педагогічних кадрів. Функціонують 4 спеціалізовані вчені ради за 9 спеціальностями. Дві з них — із правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата медичних наук за спеціальностями: внутрішні хвороби; кардіологія; стоматологія; а також із спеціальностей: нормальна анатомія (медичні науки); гістологія, цитологія, ембріологія (медичні науки). Дві інші — із правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальностями: педіатрія; інфекційні хвороби; акушерство та гінекологія; хірургія.

Для забезпечення якості проведення наукових досліджень в університеті функціонує

10 сертифікованих науково-дослідних лабораторій, що мають свідоцтво про технічну компетентність.

В університеті діє єдиний лікувально-навчально-науковий структурний підрозділ «Університетська клініка Івано-Франківського національного медичного університету», в організаційній структурі якої виділено підрозділи: Центр стоматології, Центр клінічної медицини із стаціонаром на 60 ліжок терапевтичного профілю й Консультативно-діагностичний кабінет для обслуговування студентів та працівників університету.

У м. Яремче функціонує навчально-реабілітаційний центр кафедри фізичної реабілітації, ерготерапії з курсом фізичного виховання.

Стисла інформація про найбільш вагомні наукові результати

«Морфофункціональна характеристика уражень центральної і периферійної нервової систем, органів чуття, викликаних хіміопрепаратами, що застосовуються для лікування онкологічних захворювань, та розробка схем нейропротекторної терапії» (кафедра гістології, цитології та ембріології, керівник — проф. Герасценко С.Б.). Під час експерименту розроблено схеми використання препаратів нейропротекторної дії в умовах, максимально наближених до протоколів хіміотерапевтичного лікування злоякісних пухлин, що відкриває можливість для подальших клінічних випробувань та впровадження в лікувальну практику з метою оптимізації існуючих схем коригуючої терапії для запобігання неврологічним та офтальмотоксичним ускладненням хіміотерапії.

«Розробка новітньої технології утилізації полімерних побутових відходів на основі механічного рециклінгу» (керівник — проф. Мізюк М.І.). Розроблено технологію утилізації полімерних відходів, яка базується на механічній переробці у створеному пристрої з одержанням продукту, готового до використання, котра забезпечить зниження рівня захворюваності населення шляхом покращення екологічного та санітарно-гігієнічного стану, викликане зменшенням техногенного навантаження від накопичення побутових полімерних відходів на сміттєзвалищах. Розроблено екологічно чисту технологію для одержання фільтрів очистки стічних вод на основі полімерних відходів, які придатні до регенерації після їх використання. Фільтри пропонуються застосовувати на підприємствах з очистки каналізаційних стоків

для їх попереднього механічного очищення. Проведені дослідження дозволять вирішити низку санітарно-гігієнічних, екологічних, економічних та технологічних потреб у різних галузях народного господарства, а їхнє впровадження дозволить: зменшити кількість небезпечних високотоксичних полімерних відходів, техногенне навантаження на довкілля, викликане накопиченням полімерних відходів; покращити екологічні й гігієнічні умови проживання населення.

«Клінічна ефективність комплексного лікування захворювань твердих тканин зубів і пародонту в населення екологічно несприятливих регіонів» (кафедра стоматології післядипломної освіти, керівник — проф. Рожко М.М.). Розроблено методи профілактики, ранньої діагностики та лікування стоматологічних захворювань, що дає можливість зменшити кількість стоматологічних захворювань на 9-10%. Розроблено та апробовано новий підхід до підвищення резистентності твердих тканин зубів і тканин пародонту в осіб, які проживають у місцевостях із різними видами несприятливого екологічного впливу. Розроблено й обґрунтовано вдосконалений лікувально-профілактичний комплекс та оцінено ефективність лікувально-профілактичних заходів для покращення стану органів і тканин ротової порожнини у вагітних жінок із гестаційною залізодефіцитною анемією, які проживають в екологічно несприятливій місцевості, а також впроваджено в клінічну практику стоматологічних відділень розроблений новий лікувально-профілактичний комплекс для хворих на генералізований пародонтит початкового — легкого ступеня важкості вагітних жінок на тлі залізодефіцитної анемії.

«Неалкогольна жирова хвороба печінки: вплив на перебіг серцево-судинних захворювань, оптимізація лікування» (кафедра внутрішньої медицини стоматологічного факультету імені професора М.М. Бережницького, керівник — проф. Вірстюк Н.Г.). Вивчено клінічно-патогенетичні особливості поєданого перебігу стабільної ішемічної хвороби серця, цукрового діабету 2-го типу, артеріальної гіпертензії, серцевої недостатності з неалкогольною жировою

хворобою печінки й розроблено на цій підставі диференційовані підходи до немедикаментозної й медикаментозної терапії такої поєднаної патології.

«Вікові особливості патоморфогенезу деяких органів нейроендокринної, серцево-судинної, травної та дихальної систем при цукровому діабеті» (кафедра анатомії людини, керівник — проф. Жураківська О.Я.). Розроблено концепцію патоморфогенезу діабетичних нейроендокринопатій у постнатальному періоді онтогенезу, що послужило теоретичним підґрунтям для розробки нових патогенетично обґрунтованих методів лікування діабетичних нейроендокринопатій залежно від віку і важкості перебігу захворювання. Розроблено математичні моделі прогнозування розвитку гастропарезу у хворих на цукровий діабет 1-го і 2-го типів, котрі слід рекомендувати для використання в щоденній медичній практиці з метою виявлення початкових проявів дисфункції шлунка. Методика лікування хворих на цукровий діабет скорочує тривалість курсу лікування хворих із 12-15 до 7-9 днів та знижує ризик розвитку ускладнень.

Університет співпрацює як із навчальними, так і з науковими установами понад 30 країн світу. Навчаються студенти з 35 країн Європи, Азії, Америки та Африки. Університет активно бере участь у проєктах міжнародної програми академічної мобільності «ERASMUS+». Учені університету є активними учасниками міжнародних багатоцентрових рандомізованих досліджень.

Викладачі та студенти беруть активну участь у міжнародних заходах, спрямованих на обмін досвідом, представлення наукових досягнень і здобуття передового досвіду зарубіжних колег, проходять стажування відповідно до програм двостороннього й багатостороннього міжнародного обміну в 44 закордонних установах.

Науково-педагогічні працівники є членами 90 міжнародних організацій: європейські та світової академії, асоціації, спілки, союзи, товариства, фонди, альянси, ради, клуби, комісії, іноземні фахові організації.

На базі університету щорічно проходять близько 30 науково-практичних заходів, у тому числі із міжнародною участю.